

železo. Rude se ne izkopavajo že čiste, marveč se čistijo z ognjem ali z vodo. Vsaka ruda vsebuje več vrst koristnih tvarin, in te razločiti, se pravi jih kemično razdružiti. Kemija je vobče ona umetnost, s katero se ali kamen ali voda ali zrak, sploh vse lahko razdeli v posamezne sestavine.

V sorodu s kemijo je fizika, ki nas uči o moči, s katero vplivajo razne snovi druga na drugo, in o drugih zakonih narave.

In da nam ne postaneta šola in domača hiša preozki, nas spremi zemljepisje vun v svet. Najprej preko ožje domovine in potem vedno dalje v razne tuje kraje, med tuje narode, tujih ver, tujih jezikov, tujih običajev. Uči nas, kam se stekajo naše reke in potoki, kod bivajo naši narodni bratje, in kje so gnezdišča naših sovražnikov. Iz zemljepisja vemo, da je naša zemlja okrogla, in da je nam nasproti tista Amerika, kamor se je izselilo že toliko naših, da si poiščejo kruha in nove domovine.

Ko sem že povedala, da prebivajo na svetu mnogi narodi, omenim še razne slovnice, ki nas uče njih jezikov. Pregovor pravi, da kolikor jezikov človek zna, za toliko ljudi velja. Jaz zase pravim: ko bi mi bila dana prilika, bi se rada priučila vsem tujim jezikom; poudarim pa, da sem in ostanem predvsem Slove n k a.

Naravno je, da je človek tudi radoveden, kako je bilo pred nami na svetu. In tu je zgodovina, ki nam pove marsikaj prelepega o visokem vladarskem rodu, o slavnih vojskovodjih, o zaslugah duhovnih in posvetnih mož, o junaštvu naših sinov itd. Zgodovina nas uči, kdo je bil pred nami gospodar naše grude, in od kdaj jo obdeluje slovenski oratar. Uči nas o zlatih dobah in o hudih dneh, ki so jih prebili naši pradedi, ko so še vpadali razni sovražniki v naše dežele. Da, veliko koristnega nam pove zgodovina; reči si pa upam, da bi morda ne bilo neprav, če bi se marsikaj pozabilo. Manj sovraštva bi tlelo med narodi in manj gorja bi se bilo zgodilo.

Če omenim še pesmarico, polno milih napevov, končujem predavanje o svojih tovarišicah, ki so mi najdražje. Z njimi bi kramljala venomer, da mi tega ne bi branile druge dolžnosti.

Poleg teh knjig ljubim z enako gorečnostjo še Mohorjeve knjige in mladinske spise. Rečem pa, da so tudi med knjigami pohujšljive klepetulje s strupenim berivom, a s temi ne bom sklepala nikoli znanstva. Ravnati se hočem po nasvetih roditeljev in učiteljev, ki pravijo:

P o s l a b i t o v a r i š i j i r a d a g l a v a b o l i .

Zvečer.

Za gorski okvir
solnce zahaja,
iz zarje pa mir
blaženi vstaja.

Krog mene narava
počiva in spi,
a potok še v spanju
šumi, žubori . . .